ชื่อวิทยานิพนธ์ ชื่อผู้ เขียน ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

โคลงนิราศหริภุญชัย : การวินิจฉัยต้นฉบับ นาง ลมูล จันทน์หอม สาชาวิชา ภาษาและวรรณกรรมล้านนา

อจ.ดร. อารัสด์ อุนดีอุส ประชานกรรมการ ศ.ดร. อุดม รุ่งเรื่องศรี กรรมการ ศ.ดร. ประเสริฐ ณ นคร กรรมการ

บทคัดย่อ

ความมุ่งหมายในการศึกษาวินิจฉัยต้นฉบับโคลงนิราศหริภุญชัยนี้ เพื่อตรวจสอบข้อมูล
โคลง นิราศหริภุญชัย ซึ่งเป็นบทกวีนิพนธ์ชิ้นเอกของล้านนา ในยุศที่ล้านนาเป็นเอกราช
และเป็นแบบอย่างของวรรณคดีประเภทนิราศของไทย โดยตรวจสอบชำระให้ได้ข้อมูลใกล้เคียง
กับต้นฉบับเดิมให้มากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้เอกสารปฐมภูมิทั้งใบลานและพับสาจำนวน ๖ ฉบับ
ซึ่งจารด้วยอักษรล้านนาจำนวน ๔ ฉบับ และจารด้วยอักษรไทยนิเทศจำนวน ๒ ฉบับ
ข้อนิพนธ์โคลงนิราศหริภุญชัยที่สถาปนาขึ้นจากการศึกษาครั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่าจะเป็นฉบับที่
ใกล้เคียงกับฉบับตั้งเติมมากที่สุด นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาวิเคราะห์ โบราณิกศัพท์ล้านนา
ในโคลงนิราศเรื่องนี้ด้วย

วิธีการศึกษาวินิจฉัยโคลงนิราศหริภุญชัยดังกล่าว ดำเนินการตามทฤษฎีการวินิจฉัย ต้นฉบับ Textual Criticism ตามที่ Paul Maas ปราชญ์ชาวเยอรมันได้เรียบเรียง ขึ้น โดยวิธีการศึกษา "ตัวแผก" ซึ่งปรากฏตามต้นฉบับต่าง ๆ เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ ของต้นฉบับต่าง ๆ โดยการสร้างแผน—ภูมิแสดงความสัมพันธ์ชองต้นฉบับทั้ง ๖ ฉบับนี้ จน สามารถสะท้อนให้เห็นถึงโคลงนิราศหริภุญชัย ฉบับตั้งเดิมได้อย่างพอเพียง

ในบรรดาเอกสารที่ใช้ศึกษาทั้ง ๖ ฉบับนั้น มีต้นฉบับที่สมบูรณ์จำนวน ๔ ฉบับ ส่วนอีก ๒ ฉบับมี จำนวนโคลงเหลือตกทอดมาเพียง ๑๔๙ บท และ ๒๙ บท จากจำนวน ๑๘๐ โคลง ในฉบับสมบูรณ์

ผลของการศึกษาโดยอาศัยทฤษฎีดังกล่าว ทำให้ เห็นได้ว่า เอกสารต้นฉบับที่นำมา ศึกษาทั้งหมด มีการสืบทอดต่อกันมาโดยแยกออก เป็น ๒ สาชาอย่างชัด เจน

ลักษณะการสืบทอดข้อนิพนธ์โคลงนิราศหริภุญชัยจากต้นฉบับทั้ง ๖ ฉบับดังกล่าว จากการศึกษาโดยละเอียดแล้วผู้วิจัยเห็นว่าฉบับวัดเจดีย์หลวง ซึ่งจารึกด้วยอักษรไทยนิเทศ (จาน)

มีการคัดลอกที่ประณีตและมีความแม่นยำในด้านการสืบทอดข้อนิพนธ์ได้ดีกว่าต้นฉบับอื่น ๆ ส่วนฉบับ วัดฝ่ายหิน(ฝ.) เห็นได้ว่ามีการแก้ไขดัดแปลงข้อนิพนธ์มากกว่าฉบับอื่น ๆ และยังมีความละม้ายกับ ฉบับหอสมุดแห่งชาติอีกด้วย

ผู้วิจัยสร้างข้อนิพนธ์สถาปนาต้นฉบับโคลงนิราศหริภูญชัยขึ้น โดยถือหลักว่า

- หากสาชาทั้งสองมีข้อความตรงกันก็จะถือข้อความนั้น เป็นข้อนิพนธ์จำลอง
- ๒. เมื่อดรวจสอบแล้วว่าข้อนิพนธ์ดังกล่าวถูกต้อง ก็จะถือ เป็นข้อนิพนธ์สถาปนาต่อไป
- ๓.หากข้อนิพนธ์ในสาขาทั้งสองไม่ตรงกัน ผู้วิจัยจะต้องวินิจฉัย เลือกเอาข้อความ
 ในฉบับใดฉบับหนึ่ง เป็นข้อนิพนธ์จำลองและ เสนอ "ตัวแผก" ของฉบับอื่น ๆ
 ประกอบไว้โดยชัดแจ้ง
- ๔.หากมีช้อความชำรุดหรือผิดพลาดในช้อนิพนธ์ของทุกฉบับแล้ว ผู้วิจัยจะเสนอการบูรณะ
 หรือเสนอคำที่คิดว่าน่าจะถูกต้องไว้ พร้อมทั้งเสนอ "ตัวแผก" ของฉบับอื่น ๆ
 ไว้ทุกครั้ง

ในการบันทึกข้อนิพนธ์สถาปนา โคลงนิราศหริภุญชัยนี้ ผู้วิจัยได้บันทึกด้วยอักษร ล้านนาและอักชรวิธีล้านนาที่ได้ปรับปรุงขึ้น เพื่อจะแสดงให้ เห็นถึงลักษณะที่ โคลงนิราศ เรื่องนี้ควร จะปรากฏในสภาพใกล้ เคียงกับต้นฉบับ เดิมมากที่สุด ทั้งนี้จะได้ตรวจสอบถึงที่มาของคำทุกคำ ให้ถูกต้องทั้งทางด้านสัทศาสตร์และนิรุกติศาสตร์และจารีตนิยมในการ เขียนอักษรล้านนา จากนั้น จึงบริวรรตช้อนิพนธ์ โคลงนิราศหริภุญชัยฉบับสถาปนา เป็นอักษรไทยกลาง

ส่วนการวิเคราะห์คำศัพท์โบราณล้านนาที่ปรากฏในโคลงนิราศหริภุญชัยนั้น ผู้วิจัยได้ อาศัยความรู้ในเรื่องความหมายของคำศัพท์จากท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ศึกษาไว้ก่อนแล้ว และจากการ ศึกษาของผู้วิจัยเองบางส่วน แล้วจัดทำอภิชานศัพท์ที่ควรจะอธิบายเรียงตามลำดับอักษรและ ทำวงเล็บอักษรย่อชื่อของท่านผู้ให้ความหมายไว้ช้างท้าย พร้อมทั้งระบุตำแหน่งที่คำศัพท์นั้น ๆ ปรากฏอยู่ เพื่อสะควกแก่การศึกษา

Copyright by Chiang Mai University

Let I let I general terms are served

Thesis Title

Klong Niras Hariphunchai : A Text Critical Study

Author

Mrs. Lamoon Janhom

M.A

Lanna language and literature

Examining Committee

Dr. Harald Hundius

Chairman

Prof.Dr.Udom Roogruangsri

Member

Prof.Dr.Prasert Na Nagara

Member

Abstract

Klong Niras Hariphunchai is the masterpiece of Lanna poetry during the time of the Lanna kingdom and is the first kind of the type in Thailand.

The purposes of this study were to verify and do Textual Critisim of the data related to Klong Niras Hariphunchai poem, and to clarify its original text. The study also created a Constitutio Textus based on six former drafts, four of which were inscribed in Lanna script and the other two in Thai Nitet. The manuscripts were kept in the form of paim leaf, folding book and microfilms all of which claimed to be the genuine first document. It is supposed that Constitutio Textus created in this study will reflect the original first draft of Klong Niras Hariphunchai. The study also trying to clarify ancient Lanna and complicated words used in this poem.

The method used in this study is Textual Criticism compiled by Paul Mass, a German theorist using Significant Errors appeared in the manuscripts to analyze the relation. In this way it is able to draw up a diagram showing the relation and status of the manuscripts studied.

However, only four out of six manuscripts are complete; two are partly damaged one consists of only 149 poems while the other bears only 29 poems from 180 poems of the complete Klong.

The results of the study lead to the conclusion that the poems were written into two streams. Among the six drafts, the Wat Chedi Luang

draft, which was written in Thai Nitet, is the most complete and correct. The others rather incomplete and correct. The most confusions ones are the draft from the Wat Fai Hin collections which show many changes. However, it is the most similar to that of the draft that exists at the National Library.

Constutio Textus is created by the followings rules:

- 1. If both drafts are similar, the poem will be Examinatio.
- 2. If the analysis showed that the poem are completely correct then they will be Constitutio Textus.
- 3. If the poem are completely different, the researcher has to select one out of two and show the Significant Errors from other drafts.
- 4. If there are incomplete or in correct material among the six drafts the researcher will propose new words or groups of words which are suppose to be the most probable with Errors from all drafts.

The recording of Constituio Textus of Klong Niras Hariphunchai, used in this study, are Lanna scripts which have been adjusted to fit the ancient words and the original languages such as Pali or Khmer as well as the principal that it was used to be recorded by Lanna intellectuals. The recording also show the correctness of Phonetics and Etymology in the same way. The poems are then translilerated into Thai scripts.

Experts and relavent information in many sources were consulted in analysing the ancient words in Klong Niras Haripunchai. The researcher complied a glossary of words giving not only the meaning but also point out the name of the experts who explain such words as well asd the places where the words are founded in the Constitutio Textus.